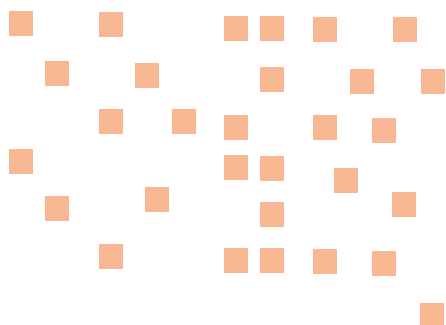

ETIOPIA

**SYTUACJA
BEZPIECZEŃSTWA**

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej**

**DPU-WIKP-424/246/2025
05.05.2025**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Etiopii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 118,5 mln

Skład etniczny: Oromo – ok. 35,8%, Amhara – ok. 24,1%, Somali (Somalie) – 7,2%, Tigray (Tigrinya) – 5,7%, Sidama – 4,1%, Gurage – 2,6%, Welaita – 2,3%, Afarowie – 2,2% i inne.

Skład religijny: chrześcijanie – 67% (w tym członkowie Etiopskiego Kościoła Prawosławnego – 43,8%, protestanci – 22,8%, katolicy – 0,7%), muzułmanie – 31,3%, wyznawcy wierzeń tradycyjnych – 0,6%, i inni.^[1]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Etiopia jest republiką federalną na mocy konstytucji, która weszła w życie w 1995 r. Jest jednym z najstarszych krajów w Afryce i na świecie. Jej początki wywodzą się z Królestwa Aksum, które istniało około 2000 lat temu. Etiopia nigdy nie została skolonizowana, a jej władcy skutecznie odpierali zakusy mocarstw europejskich, próbujących ją sobie podporządkować.^[2]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Terytorium Etiopii podzielone jest na 12 jednostek administracyjnych (stanów) o charakterze etnicznym (federal states): Afar; Amhara; Benishangul Gumuz; Gambela; Harari; Oromia; Sidama, Somali; Tigray; Południowe Narody, Narodowości i Ludy (YeDebub Biheroch Bihereseboch na Hizboch, SNNPR), Południowo-Zachodnie Ludy Etiopii (YeDebub M'irab Ityop'iya Hizboch, Southwest Ethiopia Peoples), Południowe Ludy Etiopii (Southern Ethiopia Peoples), a także 2 miasta wydzielone (Addis Abeba oraz Dire Dawa).^[3] Każdy z podmiotów federacji posiada autonomię i rząd.^[4]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Etiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

² Encyklopedia PWN, Etiopia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Etiopia-Historia;4574060.html>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Etiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

⁴ Encyklopedia PWN, Etiopia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Etiopia-Historia;4574060.html>

Podział administracyjny w Etiopii jest czterostopniowy. Największe są stany/regiony (federal states), następnie strefy (zones), dystrykty (woredas) i gminy (kebele).^[5]

Mapa. Podział administracyjny Etiopii.^[6]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydentem Etiopii od października 2024 r. jest **TAYE Atske Selassie**. Prezydent pełni rolę wyłącznie reprezentacyjną i jest wybierany przez Zgromadzenie Narodowe na sześciolletnią kadencję.^[7]

Rząd i premier. Od lutego 2018 r. funkcję premiera pełni **Ahmed Abiy**. Jest pierwszym przywódcą Etiopii wywodzącym się z grupy etnicznej Oromo.^{[8][9]}

Parlament i wybory parlamentarne. Etiopski Parlament składa się z dwóch izb. Izba wyższa parlamentu może liczyć maksymalnie 153 miejsca (obecnie obsadzone są 144), natomiast izba niższa może mieć maksymalnie 547 miejsc (aktualnie obsadzonych jest 470). Przedstawiciele izby niższej wybierani są bezpośrednio na pięcioletnią kadencję. Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w czerwcu 2021 r., a kierowana przez Ahmeda Abiy **Partia Postępu (Prosperity Party, PP)** zdobyła w ich wyniku 454 miejsca. Wybory nie zostały przeprowadzone w regionie Tigray z powodu trwających tam wówczas walk, oraz w kilku innych miejscach, uznanych za

⁵ Wikipedia, Subdivisions of Ethiopia, https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_Ethiopia

⁶ Wikipedia, Subdivisions of Ethiopia, 08.09.2020, (np. CC BY-SA 4.0), https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_Ethiopia

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

⁸ BBC News, Country Profile, Ethiopia, 26.04.2023, <https://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13349398>

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

zbyt niebezpieczne. Następne wybory parlamentarne są zaplanowane na czerwiec 2026 r.^{[10][11]}

SYSTEM PRAWNY

Etiopia posiada mieszany system prawa cywilnego i prawa zwyczajowego.^[12]

KARA ŚMIERCI

W Etiopii orzekana jest kara śmierci za przestępstwa pospolite. W 2023 r. skazano na karę śmierci trzy osoby (rok wcześniej skazane zostały 2). Nie wykonano jednak żadnej egzekucji.^[13]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Etiopii w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 3858 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła ponad 10 000. W pierwszym kwartale 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło ponad 1200 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili). W omawianym okresie, najwięcej osób zginęło na skutek starć między nielegalnymi organizacjami zbrojnym, a armią etiopską i należało do tych formacji. Cywile stanowili 23% wszystkich ofiar.^[14]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Etiopia posiada największą w Afryce Subsaharyjskiej armię (Etiopskie Narodowe Siły Obrony), a jej niewątpliwym atutem jest doświadczenie i stosunkowo dobre wyposażenie. Ponadto, oprócz armii, rządy regionalne dysponują oddziałami paramilitarnymi, zwykle niezależnymi od rządu federalnego, czasem wykorzystywanymi do ochrony granic (ang.: Regional Special Forces). Niekiedy lokalnie działają także miejscowe formacje samoobrony w zróżnicowanym stopniu koordynujące działania z narodowym wojskiem i policją. Od kwietnia 2023 r. rząd nakazał włączenie wszystkich oddziałów regionalnych w struktury wojska. Niektóre rządy regionalne mogły pozostawić pod swoją kontrolą jedynie siły specjalne

¹⁰ BBC, Ethiopia election: Abiy Ahmed wins with huge majority, 11.07.2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-57791868>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

¹² Pritzker Legal Research Center, Ethiopia Legal System, <https://library.law.northwestern.edu/cihrethiopia/nationallaw>

¹³ Amnesty International, Death Sentences and Executions – 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

¹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

wykorzystywane np. do tłumienia zamieszek,^[15] co spotkało się protestami zwłaszcza w regionie Amhara.

W niedawnej historii wojsko Etiopii brało udział w licznych misjach stabilizacyjnych. Obecnie nadal uczestniczy m.in. w misji stabilizacyjnej w Somalii, jako część wojsk pokojowych Unii Afrykańskiej – ATMIS (AU Transition Mission in Somalia) oraz w Sudanie Południowym w ramach misji UNMISS (United Nations Mission in the Republic of South Sudan).^[16]

Obecnie obserwatorzy międzynarodowi alarmują o wzroście napięcia między Etiopią a Erytreą, który może grozić nowym konfliktem. Erytrea obawia się, że premier Abiy, zdeterminowany, by zyskać dostęp do morza, może chcieć przejąć Assab i Massawę, dwa porty wzdłuż wybrzeża Erytrei. Tymczasem władze Etiopii uważają, że Erytrea może wykorzystać niestabilność w Tigray do rozpoczęcia ofensywy w tym regionie.^[17] Oba kraje oskarżają się o eskalowanie napięć, jednocześnie wypierając się chęci rozpoczęcia wojny. Tym niemniej, na granicy obu krajów jedna i druga strona zaczęła gromadzić wojska.^{[18][19]}

TIGRAJ

Napięcia pomiędzy rządem a władzami organizacji **Tigray People's Liberation Front (TPLF)**, zaczęły narastać jesienią 2020 r., gdy władze regionu Tigray zdecydowały się przeprowadzić regionalne referendum w sprawie wyłączenia tego regionu spod władzy federalnej. W reakcji na to 3 listopada 2020 r. parlament federalny uznał TPLF za organizację terrorystyczną.^{[20][21]} W dniu 4 listopada 2020 r. premier Ahmed Abiy poinformował o rozpoczęciu interwencji militarnej, jako odpowiedzi rządu na zajęcie bazy wojskowej przez zbrojne ramię TPLF o nazwie **Tigray Defense Forces (TDF)**.^{[22][23][24][25]} Po dwóch latach krwawych starć, 2 listopada 2022 r. rząd Etiopii i TPLF podpisały porozumienie o „trwałym przerwaniu działań zbrojnych” oraz o „skoordynowanym rozbrojeniu i demobilizacji sił TPLF”, którego bojownicy mieli być włączeni do armii federalnej. Strony konfliktu zobowiązały się też do „przywrócenia prawa i porządku, nieskrępowanego dostępu

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

¹⁷ CFR (Global Onflct Tracker), Conflict in Ethiopia, 20.03.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ethiopia>

¹⁸ ICG (International Crisis Group), Ethiopia and Eritrea Slide Closer to War amid Tigray Upheaval, 27.03.2025, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopiaeritrea/ethiopia-and-eritrea-slide-closer-war-amid-tigray-upheaval>

¹⁹ Hiiraan, Ethiopia and Eritrea edge closer to war as troops mass at border, 13.03.2025, <https://hiiraan.com/news/4/2025/Mar/200672/ethiopia-and-eritrea-edge-closer-to-war-as-troops-mass-at-border.aspx>

²⁰ Al-Jazeera, Ethiopia on the edge as conflict breaks out in Tigray, 06.11.2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/6/ethiopia-on-the-edge-as-conflict-breaks-out-in-tigray>

²¹ BBC News, Tigray crisis: Ethiopia orders military response after army base seized, 04.11.2020, <https://www.bbc.com/news/world-africa-54805088>

²² Reuters, Ethiopia sends army into Tigray region, heavy fighting reported, 04.11.2020, <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-conflict-idUSKBN27K0ZS>

²³ Defence24, Etiopia: wojskowa odpowiedź w bogatym regionie kraju, 04.11.2020, <https://www.defence24.pl/etiopia-wojskowa-odpowiedz-w-bogatym-regionie-kraju-komentarz>

²⁴ Al-Jazeera, Ethiopia declares state of emergency in opposition-ruled Tigray, 04.11.2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/4/ethiopia-declares-state-of-emergency-in-opposition-tigray-region>

²⁵ Portal internetowy apnews.com, Ethiopian PM announces airstrikes in country's Tigray region, 06.11.2020, <https://apnews.com/article/abiy-ahmed-ethiopia-airstrikes-tigray-7a392abc35ea28ecc6566dece1264733>

do pomocy humanitarnej i ochrony ludności cywilnej".^[26] Z procesu pokojowego zostali wykluczeni jednak Amharowie oraz Erytrea. Obie siły wspierały wojska rządowe w wojnie domowej i poczuły się zlekceważone przez rząd federalny.^[27]

W 2023 r. rozpoczął się proces rozbrajania bojówek TPLF i przejmowania broni przez armię etiopską.^[28] TPLF zdało ciężką broń, ale przypuszcza się, że posiada nadal broń lekką. Ponadto TPLF stoi na stanowisku, że porozumienie nie zostało jeszcze zrealizowane, dopóki uchodźcy tigrascy nie wrócili do domów. Nierozwiązany pozostaje bowiem spór terytorialny między regionami Tigray i Amhara, skąd w czasie konfliktu wypędzono niemal milion osób. W czasie wojny w regionie Tigray, tereny te przejęła administracja regionu Amhara, argumentując, że są to historyczne ziemie Amharów, przejęte przez Tigrajczyków w latach 1990., kiedy oddziały TPLF odgrywały dominującą rolę w sprawach związanych z bezpieczeństwem. W ostatnim czasie rząd ogłosił stanowisko, że uchodźcy powinni powrócić na te tereny, a o ich przynależności do konkretnego regionu rozstrzygnie referendum.^[29] Tymczasem na terenach przygranicznych między tymi dwiema społecznościami nadal dochodzi sporadycznie do starć. W połowie kwietnia 2024 r. wybuchły walki między tigrajskimi a amharskimi bojówkami w rejonie Raya Alamata, należącym wcześniej do Tigrajczyków, lecz przejętym w 2020 r. przez Amharów. Walki spowodowały przesiedlenie prawie 30 tys. osób (Amharów).^[30]

Mimo pokojowego zakończenia wojny w Tigray, władza federalna szybko traci tam wpływ. W TPLF doszło do rozłamu, a nowi tymczasowi liderzy zostali de facto odsunięci od władzy. Zbuntowana frakcja TPLF, wspierana przez dawnych bojowników TDF, przejęła w praktyce skuteczną kontrolę nad dwoma największymi miastami regionu, Mekelle i Ad Gudan.^[31]

OROMIA

Konflikt etniczny w stanie Oromia narastał od lat, a jego tłem są spory o ziemię i udział we władzach. W latach 1990 rząd Etiopii starał się tłumić wybuchy niezadowolenia Oromo, osadzając opozycję polityczną i zbrojną w więzieniach. W latach 2015-2016 konflikt przybrał postać protestów, które wybuchły w Oromii na wielką skalę i doprowadziły do paraliżu państwa. W celu załagodzenia sytuacji w Oromii, na stanowisko premiera został powołany młody polityk, pochodzący z mieszanego małżeństwa, którego ojciec był Oromo – Ahmed Abiy. Abiy zamierzał prowadzić politykę pojednania i w pierwszym roku urzędowania zwolnił z więzienia

²⁶ Defence 24, Uzgodniono rozejm w wojnie domowej, 02.11.2022, <https://defence24.pl/geopolityka/etiopia-uzgodniono-rozejm-w-wojnie-domowej>

²⁷ ICG (International Crisis Group), Ethiopia's Ominous New War in Amhara, 16.11.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2100864/b194-ethiopia-new-war-amhara_0.pdf

²⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), published by ReliefWeb: EPO Weekly: 15-21.04.2023, 26.04.2023, <https://reliefweb.int/attachments/383d8110-9512-44e1-97bc-b4e4c0ae9150/EPO%20Weekly%2015-21%20April%202023%20-%20Ethiopia%20Peace%20Observatory.pdf>

²⁹ BBC News, Ethiopia plans vote to solve Tigray-Amhara territory dispute, 07.11.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-67330187?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

³⁰ BBC News, Ethiopia land violence leaves thousands homeless, 20.04.2024, <https://www.bbc.com/news/world-africa-68864478>

³¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update (19 March 2025), <https://epo.acleddata.com/2025/03/20/ethiopia-situation-update-19-march-2025/#keytrends1>

wszystkich oromskich opozycjonistów. Jednak oni obrócili się wkrótce przeciwko niemu.^[32]

Na fali konfliktu w Tigraju, bojówki **Oromo Liberation Army (OLA)** wznowiły działania i ogłosiły, że we współpracy z TPLF dążą do obalenia etiopskiego rządu siłą. OLA zostało uznane przez władze za organizację terrorystyczną. W 2022 r. konflikt w Oromii nasilił się i nabrał cech konfliktu zbrojnego. Doszło do krwawych starć OLA z wojskiem i policją, a formacje rządowe po raz kolejny zostały wsparte przez nieformalne bojówki amharskie **Fano**, które zaczęły atakować również ludność cywilną z grupy etnicznej Oromo, a OLA i jej różne oddziały zaatakowały w odwecie amharskie wioski. Pod koniec kwietnia 2023 r. OLA zgodziła się przystąpić do rozmów pokojowych, które odbyły się w Tanzanii. W proces mediacyjny zaangażowały się liczne kraje i organizacje międzynarodowe.^{[33][34][35]} Jednak nie doszło do zawarcia porozumienia.^[36]

Po kilkumiesięcznej przerwie, na wiosnę 2024 r. wznowiono walki, które objęły zwłaszcza dystrykty **Arsi, North Shewa, South West Shewa, West Shewa, East Shewa, East Wellega** i inne, przede wszystkim wzdłuż dróg, w tym głównej drogi łączącej Addis Abebę i miasto Ghimbi. Sporadycznie armia atakowała pozycje bojowników za pomocą dronów lub prowadząc ostrzał artyleryjski. Niekiedy przeprowadzała masowe aresztowania w miejscach koncentracji grup partyzanckich. Oddziały OLF natomiast atakowały cywilów, głównie z amharskiej grupy etnicznej, a także członków prorządowych bojówek oromskich. Ponadto dopuszczały się porwań, kradzieży, podpaień i niszczenia mienia.^[37]

Wstępne porozumienie pokojowe z OLF udało się podpisać w grudniu 2024 r.^[38] Skala walk ponownie spadła, chociaż nadal zdarzają się ataki OLF na lokalnych urzędników oraz starcia między OLF a etiopską armią, przede wszystkim w dystrykcie **East Wollega, West Shewa, North Shewa**.^[39]

AMHARA

Tymczasem przez region Amhara w 2023 r. przetoczyła się fala demonstracji po tym, jak rząd próbował rozbroić regionalne siły specjalne i wcielić je do armii. Chociaż część sił specjalnych Amharów zgodziła się na integrację z armią i policją, wielu innych zdezerterowało do nielegalnych bojówek amharskich, zwanych **Fano**, ukrywając się w górach i wioskach, i używając swojej broni do przeprowadzania

³² HRW (Human Rights Watch), Ethiopia: Civilians in Western Oromia Left Unprotected, 31.08.2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-68864478>; <https://www.hrw.org/news/2022/08/31/ethiopia-civilians-western-romia-left-unprotected>

³³ Al-Jazeera, Ethiopia armed group says it has alliance with Tigray forces, 11.08.2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/11/ethiopia-armed-group-says-it-has-alliance-with-tigray-forces>

³⁴ Borkena, OLF Shane "does not have central command" to make negotiation possible, says gov't, 28.11.2022, <https://borkena.com/2022/11/28/olf-shane-ethiopian-government-negotiation/>

³⁵ Ethiopia Insight, Is peace finally coming to Ethiopia's Oromia region?, 30.04.2023, <https://www.ethiopia-insight.com/2023/04/30/is-peace-finally-coming-to-ethiopias-romia-region/>

³⁶ Reliefweb, EPO November 2023 Monthly: An evolving conflict environment in Oromia, 12.2023, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/e-po-november-2023-monthly-evolving-conflict-environment-romia>

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁸ CFR (Global Conflict Tracker), Conflict in Ethiopia, 20.03.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ethiopia>

³⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

ataków na posterunki rządowe i wojskowe.^[40] Demonstranci blokowali drogi i palili opony. Wyrażali obawy, że pozbawienie ich ochrony ze strony sił regionalnych sprawi, że będą bezbronni w razie ataków grup etnicznych z innych prowincji.^[41]

Do gwałtownego zaostrzenia sytuacji doszło w sierpniu 2023 r. Bojówki Fano zaczęły wówczas wypierać siły bezpieczeństwa z ich posterunków w **Bahir Dar** i **Gondar**, a także na krótko opanowały lotnisko w **Lalibeli**. Zaczęły także atakować posterunki policyjne i wojskowe, rabując z nich broń.^[42] Rząd wprowadził w prowincji stan wyjątkowy i rozpoczął operację zbrojną z użyciem bombardowań i ostrzału z powietrza w celu zlikwidowania oddziałów Fano.^[43] Siły rządowe wypchnęły rebeliantów z rejonów miejskich, lecz mogli oni działać nadal na prowincji, gdzie cieszą się znaczącym poparciem.^[44] Większe miasta jak Bahir Dar są obecnie całkowicie pod kontrolą władz centralnych, reprezentujących Prosperity Party. Wojsko stara się utrzymać średniej wielkości miasta, a bojownicy Fano kontrolują mniejsze osady i tereny wiejskie. Istnieją również obszary pod kontrolą innych grup zbrojnych, w tym bandytów.^[45]

Na dużych obszarach regionu zapanowało całkowite bezprawie. Poszczególne oddziały Fano działają bez centralnego dowództwa, a niektóre z nich upodobiły się raczej do zwykłych przestępczych gangów, które utrzymują się z wymuszeń i haraczy. Nie istnieją linie frontu, a zasięg kontroli poszczególnych grup zmienia się bardzo szybko. Drogi w terenie usiane są blokadami i nieformalnymi punktami kontroli.^[46]

Pod koniec lutego i na początku kwietnia 2024 r. dochodziło znów do starć zbrojnych na dużą skalę z udziałem wojska i partyzantów Fano. Fano sporadycznie atakowało także przedstawicieli innych grup etnicznych – Oromo, Agew i innych, w tym także podróżnych.^[47] We wrześniu 2024 r. sytuacja w okolicach miasta **Gondar** ponownie się zaostrzyła i obecnie pozostaje ono epicentrum walk. Partyzanci odparli szturm wojska i zajęli kilka miejscowości w tej okolicy, w tym miasto **Debark**. Wojsko ponadto ostrzelało hotel w mieście z ciężkiej artylerii.^[48] Na początku 2025 r. nie odnotowano przełomu, jeśli chodzi o sytuację w stanie Amhara. Większość starć na początku 2025 r. miała miejsce w strefach / zonach **West Gojam**, **East Gojam** i **South Gondar**.^[49]

⁴⁰ BBC News, Why Ethiopia's Amhara militiamen are battling the army, 16.08.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-66496137?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁴¹ BBC News, Ethiopia's Amhara region hit by protests over move to dissolve regional forces, 10.04.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-65194146?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁴² BBC News, Why Ethiopia's Amhara militiamen are battling the army, 16.08.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-66496137?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁴³ BBC News, Ethiopia Amhara: Air strike kills at least 26 in Finote Selam, 14.08.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-66502937?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁴⁴ ICG (International Crisis Group), Ethiopia's Ominous New War in Amhara, 16.11.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2100864/b194-ethiopia-new-war-amhara_0.pdf

⁴⁵ The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

⁴⁶ TNH (The New Humanitarian), Aid workers risk death and kidnap in Ethiopia's troubled Amhara region, 19.09.2024, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2024/09/19/aid-workers-risk-death-kidnap-ethiopia-troubled-amhara-region-fano>

⁴⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, Fano, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁸ APA News, Rebel force takes full control of major city in Ethiopia's Amhara region, 18.09.2024, <https://apanews.net/rebel-force-takes-full-control-of-major-city-in-ethiopias-amhara-region/>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update, 02.04.2025, <https://epo.acleddata.com/2025/04/02/ethiopia-situation-update-2-april-2025/>

Władze Etiopii i rebelianci nie podjęli jak do tej pory żadnych prób negocjacji lub narodowego dialogu w celu rozwiązania problemów w stanie Amhara. To spowodowało radykalizację opozycji, a także brak alternatywy dla skrajnych postaw.^[50]

SYTUACJA W POZOSTAŁYCH REGIONACH

W pozostałych regionach Etiopii, w szczególności w Gambela, Somali, South Ethiopia, Afar i innych, może sporadycznie dochodzić do lokalnych, krótkotrwałych konfliktów między poszczególnymi grupami etnicznymi, które również niekiedy posiadają swoje bojówki lub oddziały samoobrony, jednak nie mają one tendencji do rozprzestrzeniania się, chociaż na ogół wiążą się z ofiarami śmiertelnymi. W pierwszej połowie 2024 r. dochodziło m.in. do konfliktów między Nuerami z Sudanu i plemionami z Etiopii, Afarami i Somalijczykami, ludnością Murle i Anyuak itp. Niekiedy także niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne i bojówki etniczne atakują posterunki wojskowe i policyjne w odległych regionach kraju.^[51]

Na początku 2025 r. doszło z kolei do starć między etiopskimi społecznościami Dasanech a kenijskimi plemionami Turkana, zamieszkującymi po obu brzegach jeziora Turkana (Stan Południowy). Konflikt spowodowała kradzież łodzi, namiotów i ryb, należących do Etiopczyków. Etiopczycy starli się także z kenijską policją. W kolejnych dniach i tygodniach dochodziło jeszcze do kilku ataków z udziałem etnicznych bojówek, kenijskich i etiopskich służb bezpieczeństwa oraz prób kradzieży bydła i innego dobytku.^{[52][53]}

W regionie Somali obecna jest somalijska grupa **Al-Shabaab**. W lipcu 2022 r. jej bojownicy zaatakowali dwa miasta w regionie Somali - Yeed i Aato, zabijając kilka osób. Członkowie organizacji byli aresztowani w kilku akcjach w różnych miejscach w kraju, w tym w stolicy, Addis Abebie. Al-Shabaab sprzeciwia się wsparciu wojskowemu rządu Etiopii dla Federalnego Rządu Somalii i grozi atakami w etiopskie interesy.^[54]

Stolica Addis Abeba pozostaje jednym z najbezpieczniejszych podmiotów kraju, gdzie nie obserwuje się działań zbrojnych.^[55]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Okresowo w niektórych regionach wprowadzany jest stan wyjątkowy. Ostatnio został ogłoszony na okres 6 miesięcy w sierpniu 2023 r. w regionie Amhara, po wybuchu

⁵⁰ Robert Lansing Institute, Reasons and prospects for the Amhara Rebellion, 04.04.2025, <https://lansinginstitute.org/2025/04/04/reasons-and-prospects-for-the-amhara-rebellion/>

⁵¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, Somali, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update (19 March 2025), <https://epo.acleddata.com/2025/03/20/ethiopia-situation-update-19-march-2025/#keytrends1>

⁵³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update (02 April 2025), <https://epo.acleddata.com/2025/04/02/ethiopia-situation-update-2-april-2025/>

⁵⁴ Crisis24, Ethiopia Country Report, 07.03.2024, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/ethiopia>

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

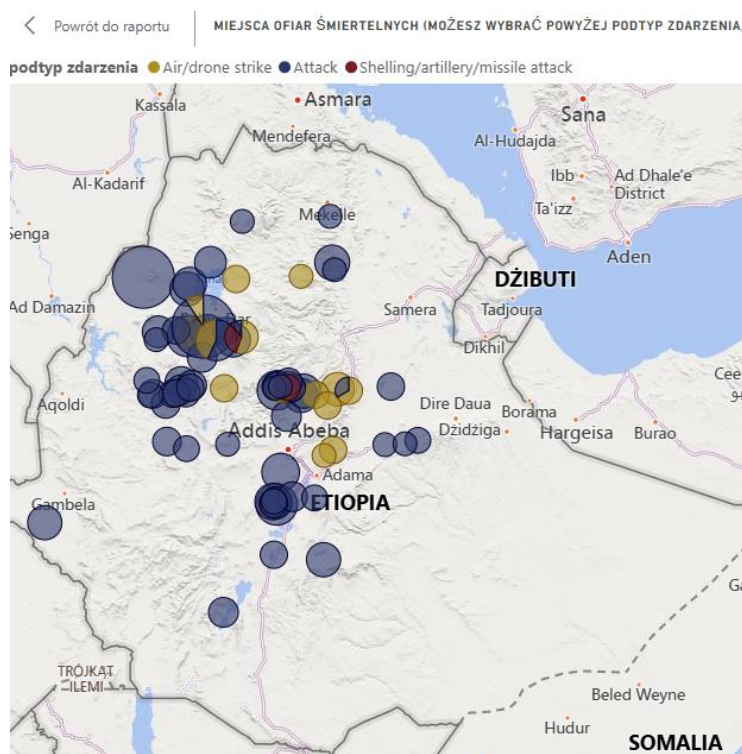
gwałtownych walk pomiędzy amharskimi milicjami (Fano) i wojskami rządowymi.^[56] Ponieważ władzom nie udało się osiągnąć zakładanych celów, tj. rozbrojenia milicji Fano, stan wyjątkowy został w lutym przedłużony o kolejne 4 miesiące.^[57] Zakończył się na początku czerwca 2024 r. i mimo że Fano – liczniejsze nawet niż wcześniej – nadal działają w regionie, nie został po raz kolejny automatycznie przedłużony.^{[58][59]}

W 2024 r. rząd Etiopii ogłaszał także nocną godzinę policyjną w miastach Bahir Dar, Debre Markos, Debre Birhan, Lalibela, Gondar i Shewa Robit. W tych miastach obowiązuje również zakaz transportu 3-kołowego i motocyklowego.^[60]

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Etiopii w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 1296 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 2131 ofiar cywilnych, zaś w pierwszym kwartale 2025 r. – 160 ofiar cywilnych.

⁵⁶ BBC, Ethiopia's Amhara region hit by protests over move to dissolve regional forces, 10.04.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-65194146?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁵⁷ Reuters, Ethiopia extends state of emergency in Amhara, 02.02.2024, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-extends-state-emergency-amhara-2024-02-02/>

⁵⁸ Borkena, Ethiopia's state of emergency ends, Abiy Ahmed's gov't declines to declared it, 06.06.2024, <https://borkena.com/2024/06/06/ethiopias-state-of-emergency-ends-abiy-ahmeds-qovt-declines-to-declared-it/>

⁵⁹ Apa News, Ethiopia lifts state of emergency in Amhara region, 07.06.2024, <https://apanews.net/ethiopia-lifts-state-of-emergency-in-amhara-region/>

⁶⁰ UK FCO, (UK Foreign Commonwealth Office), Foreign Travel Advice, Ethiopia, 11.07.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia>

Mapa. Miejsca śmierci cywilów w Etiopii w okresie: 01.04.2024-28.03.2025 (grafika wykonana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap).^[61]

Prowincja (admin1)	Liczba ofiar
Amhara	957
Oromia	638
Gambela	60
Central Ethiopia	53
South Ethiopia Region	47
Tigray	27
Benshangul/Gumuz	25
South West	20
Somali	9
Afar	5
Suma	1841

Tabela. Liczba śmiertelnych ofiar cywilnych w poszczególnych jednostkach administracyjnych w Etiopii w okresie: 01.04.2024-28.03.2025 (tabela przygotowana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED)^[62]

Amhara. W stanie Amhara w ciągu ostatniego roku (od kwietnia 2024 do kwietnia 2025) odnotowano 957 ofiar cywilnych, z czego ponad 700 zginęło w wyniku bezpośrednich działań sił bezpieczeństwa Etiopii. Najczęstszą przyczyną śmierci były bezpośrednie ataki, naloty i ataki dronów oraz ostrzał artyleryjski. Ataki koncentrowały się przede wszystkim w dystrykcie / strefie **West Gojam**. Ze względu na fakt iż działania zbrojne toczą się głównie na obszarach wiejskich, większość ofiar należała do miejscowych rolników. Do grup szczególnie narażonych z kolei na punktowe ataki ze strony Fano należeli także pracownicy służby zdrowia, nauczyciele, pracownicy organizacji humanitarnych, a także pracownicy administracji. Wśród ofiar ataków znajdowała się także spora grupa osób narodowości Agaw (co najmniej 93 osoby).^[63]

Gambela i inne regiony Etiopii. W innych regionach aktywne były także bojówki innych grup etnicznych: Nuerów, Meskan, Murle i innych, jednak podejmowały one działania w o wiele mniejszej skali. Ataki na cywilów niejednokrotnie miały celowy charakter i były spowodowane chęcią odwetu lub zastraszenia miejscowej ludności.^[64]

⁶¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Oromia, Amhara, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.04.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.04.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

Od 2023 r. największe natężenie ataków z powietrza oraz ostrzału na cywilne obiekty odnotowano w stanie **Amhara**, gdzie wojsko etiopskie przeprowadza naloty i bombardowania pozycji bojowników Fano. W wyniku serii ostrzałów z powietrza, a także ostrzału artyleryjskiego, w 2023 r. zginęło jednak także co najmniej 175 cywilów, w 2024 – 256 cywilów, a w pierwszym kwartale 2025 r. – 12.^[65]

- Przykładowo 13 sierpnia 2023 r. w wyniku nalotu zginęło co najmniej 25 osób, a według niektórych źródeł nawet 70 – w miasteczku Finote Salam. Były to osoby zbierające się na wiec poparcia dla bojówek Fano.
- Na początku grudnia 2023 r. atak drona spowodował śmierć 30 osób w miejscowości Key Washa. Odbył się tamteńdy transport żywności dla bojówek Fano.
- Z kolei 19 lutego 2024 r. w przeprowadzonym przez etiopskie wojsko ataku dronów w Fela Magenteya śmierć poniosło co najmniej 30 cywilów, pasażerów ciężarówki transportowej. Większość ofiar stanowili członkowie jednej rodziny wracającej z uroczystości chrztu krewnego w miejscowości Sasit. Ostrzał był związany z toczącymi się w okolicy walkami między etiopską armią a bojówkami Fano.
- 29 września 2024 r. żołnierze zaatakowali z użyciem ciężkiej artylerii wioskę Ayimba w Środkowym Gondarze, w stanie Amhara. Zginęło co najmniej 20 osób.
- 4 listopada 2024 r. armia zaatakowała dronami rynek, szkołę podstawową i ośrodek zdrowia w miejscowości Zihibist, w West Gojam w stanie Amhara, zabijając 43 przypadkowe osoby, w tym uczniów, pielęgniarki, rolników i osoby uczestniczące w nabożeństwie w kościele. Miasto pozostawało pod kontrolą rządu i nie toczyły się żadne walki w jego okolicach.
- 28 listopada 2024 r. atak dronów na ciężarówkę transportującą ludzi oraz piach z miejscowości Shoga do Kurba, zabił w sumie co najmniej 50 osób, w tym osoby powracające do domu z bazaru i z kościoła.
- Pod koniec marca 2025 r. w ataku na wioski położone w dystrykcie East Shewa, zginęło co najmniej 10 osób.^[66]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Nielegalne oddziały zbrojne, etniczne bojówki Oromo (OLF/OLA), Amharów (Fano), Afarów, Agawów, Somalijczyków, sudańskich Nuerów i innych grup etnicznych, w ostatnim czasie często dopuszczały się aktów przemocy wobec ludności cywilnej z innych grup etnicznych, dokonując masakr i rzezi.^[67] Starciom zbrojnym i napaściom towarzyszą akty wandalizmu: niszczenie domów, sklepów, szkół, innego rodzaju obiektów cywilnych. Kradzież bydła jest masową i powszechnie stosowaną praktyką.^[68]

⁶⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, air/drone attacks, shellings, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, Strategic de velopements, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Fano. W sumie od początku 2023 r. ACLED odnotował 651 incydentów i ataków partyzantów Fano na ludność cywilną, głównie z innych grup etnicznych. Ogółem z rąk milicji Fano śmierć poniosło w 2023 r. prawie 200 cywilów, w 2024 r. – 428 cywilów, a w pierwszym kwartale 2025 r. – 25 cywilów.^[69]

- 28 marca 2025 r. Fano zastrzeliło z niewyjaśnionego powodu, 15 mieszkańców wsi Tulu Moti, w stanie Oromia. Kilka osób zostało porwanych.
- W sierpniu 2024 r. Fano spalili doszczętnie wioskę Charu w stanie Oromia, liczącą ponad 540 domów. Zginęły 22 osoby.
- 9 lipca 2024 r. Fano zaatakowało wioskę Ykaho w dystrykcie West Gonder, oskarżając mieszkańców o wspieranie sił rządowych. W trakcie akcji odwetowej zabito 80 osób z grupy etnicznej Agew. Partyzanci podpalili zbiory i domy, zrabowali bydło.
- 23 lutego 2024 r. w miasteczku Ambela w prowincji Amhara milicje Fano zaatakowały ludność Agew, odstrzeliliwując cywilów i paląc ponad 100 domów. W incydencie śmierć poniosły co najmniej 32 osoby.
- W dwóch innych incydentach, 22 lutego 2024 r. w miejscowościach Nigusa oraz Shewa Robit w strefie North Shewa w regionie Amhara Fano zaatakowały i zabiły po 8 cywilów, w tym kobiety.^[70]

OLF. Podobne ataki prowadzili w prowincji Oromia bojownicy OLF. Do największych zbrodni dochodziło w 2022 r. W atakach jednorazowo ginęło wtedy nawet kilkaset osób. Od początku 2023 r. skala ataków zmalała. ACLED odnotował od początku 2023 r. 214 ataków z udziałem OLF, w których zginęły 543 osoby, w tym w 2023 r. – 211 osób, 319 osób w 2024 r. oraz 13 osób do końca marca 2025 r.

- 24 listopada 2023 r. OLF zabiło co najmniej 27 prawosławnych, prawdopodobnie w większości Amharów w wioskach położonych w dystrykcie Arsi w Oromii. Atak miał prawdopodobnie charakter odwetowy.
- 5 kwietnia 2024 r. OLF zabił co najmniej 27 Amharów w wiosce Kota w dystrykcie West Shewa w Oromii, oskarżając ich o wspieranie sił rządowych. Grupa przeprowadziła również porwania.
- Pod koniec października 2024 r. OLF przeprowadziło przeszukania domów w kilku wioskach w dystrykcie East Shewa. W trakcie akcji zabito w sumie kilkadziesiąt osób pochodzących z grup Amhara i Guraghe, pod zarzutem szpiegostwa na rzecz rządu.
- Koło 15 stycznia 2025 r. OLF zastrzeliło 3 urzędników z wioski Yaya Gulele, w dystrykcie North Shewa, Oromia oraz ich kierowcę. Uprowadzono także 5 innych urzędników.^[71]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Wojsko i inne siły porządkowe również podejmują działania, których ofiarami są cywile. Często za ataki odpowiedzialne są przede wszystkim lokalne siły specjalne. W 2023 r. zanotowano ponad 500 ofiar cywilnych tego typu działań, z czego 338 miała miejsce w Amhara, a 158 w Oromii. W 2024 r. liczba ofiar interwencji wojska wzrosła do ponad 1000, (z czego ponad 750 przypadało na stan Amhara, a 243 na stan Oromia), a w 2025 r. odnotowano 106 ofiar akcji odwetowych wojska i policji, z czego 70 w Amharze, a 30 w Oromii. Najczęściej do ataków dochodziło przy okazji

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Fano, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Fano, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, OLF, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

przeszukań i kontroli lub też jako przypadkowe ofiary w trakcie operacji specjalnych, prowadzonych przeciwko członkom Fano.^[72]

- 29 stycznia 2024 r. wojsko wspomagane przez lokalną milicję zabiło co najmniej 45 osób (niektóre źródła pisały o 100 ofiarach) w mieście Merawi w regionie Amhara podczas akcji przeszukiwania domów w mieście w pościgu za poplecznikami Fano.
- W połowie października 2024 r. wojsko przeprowadziło przeszukania domów w dystrykcie West Gojam w stanie Amhara, w poszukiwaniu ukrytej broni. W trakcie operacji zginęło w sumie kilkadziesiąt osób, a niektóre źródła podają, że niemal 200.^[73]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Tigraj. W związku z zawarciem zawieszenia broni przez armię etiopską oraz władze regionu Tigraj, sytuacja bezpieczeństwa w tym regionie uległa poprawie, jednak sytuacja humanitarna nadal pozostaje ciężka. Zniesiono blokady i pomoc żywnościowa zaczęła docierać do ludności regionu, jednak w ilościach niewystarczających w porównaniu do potrzeb. Duża część pomocy jest ponadto rozkradana i nie dociera do najbardziej potrzebujących.^[74]^[75] Ponad 760 tys. osób nadal jest wewnętrznie przesiedlonych w regionie Tigraj^[76], ponad 2,3 mln dzieci nie chodzi do szkół, a 22,5 tys. nauczycieli nie pobiera pensji od 2020 r. Przywracana jest powoli elektryczność, komunikacja i transport,^[77] ale nadal dużym problemem jest niedożywienie. Około 60% gospodarstw domowych nie dysponuje wystarczającymi zasobami żywności.^[78] 80% zwierząt domowych zostało zabitych lub ukradzionych, większość pól uprawnych została zniszczona, ośrodki przemysłu zdemolowane i okradzione. Nie działają sklepy. Brakuje lekarzy i sprzętu medycznego. Problemem na terenach ogarniętych konfliktem są miny i niewybuchy, będące zagrożeniem zwłaszcza dla dzieci.^[79] W najgorszej sytuacji są kobiety, które utraciły mężów w trakcie wojny i obecnie same muszą utrzymywać rodziny

Amhara. Sytuacja humanitarna zależy w dużej mierze od sytuacji bezpieczeństwa w danej miejscowości i nie jest jednakowa w całym regionie. W najlepszej sytuacji są miasta nadal pod kontrolą cywilnego rządu regionalnego, takie jak **Bahir Dar**, **Gondar**, **Dessie**, i **Debre Berhan**. Życie toczy się tam względnie normalnie, chociaż

⁷² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Military Forces, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Military Forces, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁴ Refugees International, Scars of War and Deprivation: An Urgent Call to Reverse Tigray's Humanitarian Crisis, 29.02.2024, <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/scars-of-war-and-deprivation-an-urgent-call-to-reverse-tigrays-humanitarian-crisis/>

⁷⁵ The New Humanitarian, Tigray's long road to recovery, 20.04.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/04/20/tigrays-long-road-recovery>

⁷⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

⁷⁷ The New Humanitarian, Tigray's long road to recovery, 20.04.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/04/20/tigrays-long-road-recovery>

⁷⁸ Refugees International, Scars of War and Deprivation: An Urgent Call to Reverse Tigray's Humanitarian Crisis, 29.02.2024, <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/scars-of-war-and-deprivation-an-urgent-call-to-reverse-tigrays-humanitarian-crisis/>

⁷⁹ The New Humanitarian, Tigray's long road to recovery, 20.04.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/04/20/tigrays-long-road-recovery>

ludność odczuwa problemy ekonomiczne, związane z przerwami w dostawach i osłabieniem popytu na różne usługi.^[80]

Na pozostałych obszarach regionu, administrowanych przez Fano lub wojsko albo na terenach spornych, ludność jest zastraszana, nakładane są na nią opłaty i haracze, często zdarzają się porwania, w tym dla okupu, utrudniony jest transport, dostęp do służby zdrowia, praktycznie nie działają szkoły. Obowiązuje godzina policyjna od 18:30. Utrudnienia transportowe powodują braki w zaopatrzeniu i wzrost cen.^[81]

Władze zezwalają organizacjom humanitarnym na wjazd, ale ze względów bezpieczeństwa organizacje humanitarne częściowo ograniczyły obecność w regionie, większość z nich została ewakuowana, co dodatkowo pogorszyło sytuację osób pozostających w strefie konfliktu, w tym uchodźców.^[82] W ostatnim roku doszło do co najmniej 5 przypadków zabójstw pracowników humanitarnych, 10 przypadków ataku oraz do licznych przypadków porwań dla okupu. W październiku 2025 r. ONZ rozważał całkowite wstrzymanie dostarczania pomocy humanitarnej do regionu Amhara.^[83]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W związku z udziałem Etiopii w interwencjach zbrojnych w Somalii, istnieje ryzyko ataków terrorystycznych, zorganizowanych przez somalijską organizację Al-Shabab. Organizacja podejmuje czasem próby ataków na terenie Etiopii, jednak nie mają one dużej skali.^[84]

Do serii zamachów z użyciem granatów doszło w kwietniu 2024 r. w mieście Hadero w Środkowej Etiopii. Niezidentyfikowana grupa zbrojna, prawdopodobnie związana z grupą etniczną Donga, zaatakowała ratusz, prywatną restaurację i dom rzecznika miejscowej rady. Nie odnotowano ofiar śmiertelnych.^[85]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Informacje o pozaprawnych egzekucjach i uprowadzeniach pojawiają się głównie w kontekście konfliktu. Niemniej jednak odnotowano także zaginięcia osób, które

⁸⁰ The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

⁸¹ The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

⁸² IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), DREF Operational Update, Ethiopia Civil unrest, 09.2023, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-civil-unrest-dref-operational-update-mdret031>

⁸³ Reuters, UN weighs suspending relief to Ethiopia's Amhara after aid workers attacked, document shows, 08.10.2024, <https://www.reuters.com/world/africa/un-weighs-suspending-relief-ethiopia-amhara-after-aid-workers-attacked-document-2024-10-08/>

⁸⁴ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 - Ethiopia, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101557.html>

⁸⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

krytykują rząd, w tym politycznych komentatorów, byłych wojskowych, dziennikarzy śledczych, komentatorów w mediach społecznościowych.^[86]

Według informacji zebranych przez ACLED, w Etiopii narasta problem porwań i zaginięć. Od 2022 r. zanotowano co najmniej 122 tego typu przypadki, z czego około 2/3 miała miejsce w prowincji Oromia. W mniejszym stopniu zdarzają się one w regionie Amhara, ale i tam – być może na zasadzie odwetu – ilość rejestrowanych przypadków tego typu rośnie. Porwań dokonują najczęściej bojówki Oromo OLA/OLF, żądając okupu, ale także inne bojówki etniczne, w tym Fano.^[87] W stanie Amhara szczególnie narażone na porwania dla okupu są osoby posiadające jakikolwiek majątek – osoby prowadzące firmy, posiadające rodziny zagranicą, lekarze, urzędnicy i inni.^[88]

Osoby przejeżdżające przez stan Oromia, samochodami lub autobusami są zatrzymywane i przetrzymywane w celu uzyskania okupu, w szczególności dotyczy to amharskich studentów. Mają oni być porwany dla okupu przez partyzantów OLA. Niekiedy potrafią oni zatrzymać i uprowadzić kilkadziesiąt osób z kilku autobusów.^{[89][90]}

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Protesty odbywają się w Etiopii bardzo często, praktycznie we wszystkich regionach kraju. Większość z nich ma charakter pokojowy, jednak zdarzają się również przypadki użycia w ich trakcie przemocy, w tym także skutkujące ofiarami śmiertelnymi. W 2023 r. na terenie Etiopii w różnego rodzaju protestach i wiecech śmierć poniosło ogółem 35 osób. W pierwszym kwartale 2024 r. nie było śmiertelnych incydentów związanych z demonstracjami i protestami.^[91]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Etiopii rozpowszechniony jest handel ludźmi i zjawisko pracy przymusowej. Mimo że na terenie Etiopii nie da się zidentyfikować typowych siatek mafijnych, działania przestępcze podejmują jednak niejednokrotnie aktywne na prowincji bojówki,^[92] takie jak Fano, OLF czy inne etniczne milicje. W trakcie napadów i ataków bardzo często dochodzi do kradzieży dobytku, zwłaszcza bydła. Bojówki posługują się także zastraszaniem w celu uzyskania haraczu.^[93]

⁸⁶ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Ethiopia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107690.html>

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

⁸⁹ BBC News, Ethiopia bus attack: Armed men abduct dozens in Oromia region, 20.03.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cgjd1w5jnx0o>

⁹⁰ BBC News, 'It was terrifying' - escaping Ethiopia's armed kidnappers, 10.07.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/cp38yy4p8g3o>

⁹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, Protests, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹² Global Organized Crime Index, Ethiopia, <https://ocindex.net/country/ethiopia>

⁹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, civilians, Military Forces, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i ustawodawstwo zapewniają wolność przemieszczania się w obrębie kraju oraz prawo wyboru miejsca zamieszkania. Niemniej jednak w niektórych sytuacjach ww. prawa i wolności są ograniczane.^[94]

Zmiana miejsca pobytu. Z formalnego punktu widzenia, władze Etiopii wymagają od obywateli posiadania kart meldunkowych (tzw. *kebele card*), która jest też dokumentem tożsamości. Karta kebele jest wydawana przez urzędy gminy w miejscu zamieszkania. Administracja miasta Addis Abeba zaczęła wydawać elektroniczne karty kebele od 2019 roku. Karta przypomina plastikową kartę bankową.^[95]

Karta meldunkowa jest wymagana w Etiopii do wszystkich kontaktów z władzami, także w przypadku podróżowania po kraju, w przypadku rejestracji karty SIM, założenia konta bankowego i pobytu w hotelu. Bez karty meldunkowej trudno jest uzyskać podstawowe usługi lub znaleźć pracę.^[96]

Według ostatnich dostępnych informacji z 2016 r., zamiar zamieszkania w nowym miejscu na dłużej niż dwa lata wymaga zarejestrowania siebie i rodziny w nowym miejscu poprzez złożenie formularza. Formularz ten musi być najpierw zgłoszony w pierwotnym miejscu zamieszkania, a dotychczasowa karta meldunkowa traci ważność. Następnie otrzymuje się list polecający do administracji terenowej w nowym miejscu, która wydaje nową kartę meldunkową. Zwrot karty jest formalnie wymagany, by uniemożliwić rejestrację w wielu miejscach, jednak w praktyce są osoby które posiadają kilka rejestracji i kilka kart. Aby zostać zameldowanym, trzeba mieć ukończone 18 lat i posiadać tytuł własności do mieszkania, umowę zakupu lub zgodę właściciela zajmowanego mieszkania. W praktyce procedura ta rzadko jest stosowana, a ludzie z reguły nie chcą wyjeżdżać w celu dopełnienia formalności.^[97]

Przemieszczanie się. Stolica kraju **Addis Abeba** jest wydzieloną jednostką administracyjną, w całości położoną na terenie stanu **Oromia**. Wszystkie lądowe drogi do stolicy prowadzą przez Oromię. W ostatnich latach wzrosła liczba punktów kontrolnych na drogach prowadzących do stolicy kraju, Addis Abeby oraz na obszarach przygranicznych między prowincjami, zwłaszcza Oromia i Amhara. Celem tych środków bezpieczeństwa było zapobieżenie przedostawaniu się do stolicy

⁹⁴ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Ethiopia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107690.html>

⁹⁵ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Ethiopia.docx

⁹⁶ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Ethiopia.docx

⁹⁷ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Ethiopia.docx

członków grup zbrojnych jako OLF i Fano. Dodatkowo w Amharze i Oromii swobodę poruszania ograniczają godziny policyjne i kontrole drogowe.^[98]

Od 2023 r. policja stanu Oromia okresowo ograniczała przemieszczanie się młodych ludzi z Amhary przez stan Oromia. Według doniesień, policja na punktach kontrolnych zwracała młodych podróżujących z Amhary do stolicy. Niekiedy dotyczyło to także osób, które na stałe mieszkały w Addis Abebie.^[99] Według aktualnych doniesień, coraz większą przeszkodą w dotarciu do stolicy są także porwania dla okupu, który to problem narasta w stanie Oromia.^[100]

W stanie **Amhara** podróżowanie stało się bardzo trudne, a czasem również śmiertelnie niebezpieczne. Podróżni są poddawani niekończącym się kontrolom bezpieczeństwa wzdłuż dróg, często ich tożsamość i rzeczy są sprawdzane kolejno przez Fano, jak i personel wojskowy. Milicja Fano pobiera opłaty drogowe od pojazdów przejeżdżających przez ich punkty kontrolne, pobierając od 200 birr za minibusy do 2000 birr za ciężkie ciężarówki. W niektórych miejscach wystawiane są pokwitowania za opłaty drogowe. Nierzadko zdarza się, że wojsko i Fano ustawiają punkty kontrolne w odległości kilometra od siebie. Personel wojskowy często sprawdza młode osoby o określonych fryzurach, podczas gdy starsi, zamożniejsi dorośli częściej przyciągają uwagę milicji Fano. Ci ostatni nazywają ich "Yemengist Serategna", co dosłownie tłumaczy się jako "urzędnicy państwowi", ale ma pejoratywny wydźwięk. Urzędnicy podróżują wyłącznie z eskortą wojskową.^[101]

Najbezpieczniejsze są połączenia lotnicze, ale te są relatywnie drogie i stać na nie niewielu mieszkańców regionu Amhara.^[102]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Etiopia ma jeden z najniższych (23,2%) wskaźników urbanizacji w Afryce. Niemniej jednak ludność Etiopii także migruje dobrowolnie z terenów wiejskich na tereny miejskie. Najwięcej osób osiedla się w stolicy kraju – Addis Abebie, która liczy sobie ponad 3 mln mieszkańców, a cały obszar metropolitalny ponad 5 mln. Skład etniczny ludności stolicy nie odzwierciedla jednak zróżnicowania etnicznego całego kraju – niemal połowa mieszkańców stolicy to Amharowie, druga połowa składa się z przedstawicieli grup: Oromo, Gurage, Tigray i innych.^{[103][104]} W stolicy teoretycznie każdy, bez względu na pochodzenie, może się osiedlić, pod warunkiem, że stać go na wysokie i bardzo szybko rosnące koszty utrzymania w mieście. Oficjalny status pobytowy uzależniony jest od otrzymania **karty meldunkowej kebele**. Jedynie zaś

⁹⁸ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.e.uropa.eu/administration/finland/PLib/825_Etiopia.docx

⁹⁹ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Etiopia.docx

¹⁰⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Ethiopia, civilians, Abductions, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰¹ The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

¹⁰² The Reporter Magazine, Caught in the Crossfire: A Firsthand Account of Civilian Life in Battle-Scarred Amhara Region, 01.12.2024, <https://thereportermagazines.com/3399/>

¹⁰³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Ethiopia, 05.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>

¹⁰⁴ World Population Review, Addis Ababa Population 2018, <http://worldpopulationreview.com/world-cities/addis-ababa-population/>

posiadanie tej karty upoważnia daną osobę do korzystania z podstawowych usług takich jak opieka, zdrowotna, edukacja i mieszkanie. Według dostępnych danych, uzyskanie meldunku w stolicy jest uważane za trudne, zwłaszcza dla osób pochodzących ze wsi i osób bezdomnych, niemniej jednak migracja taka następuje w szybkim tempie, ze wszystkich regionów Etiopii. Według danych Banku Światowego z 2020 r. około 14 % gospodarstw domowych w Addis Abebie nie było zarejestrowanych w gminie i nie posiadało dokumentów. Rodziny migrantów wewnętrznych są bardziej niż ludność lokalna narażone na życie w biedzie. Są też gorzej wykształceni.^[105]

Warunki życia w Addis Abebie należą do trudnych – 80% ludności miasta żyje w slumsach, mimo że władze przeprowadzają regularnie akcje niszczenia nieformalnych siedlisk. Brakuje w nich systemu odbioru śmieci, kanalizacji i bieżącej wody. W mieście często występują przerwy w dostawach prądu i wody, chociaż na ogół mieszkańcy dzielnic mają zapewniony do nich dostęp. Brak prądu dotyczy natomiast slumsów. Problemem są wysokie ceny i niskie dochody. Wysokie bezrobocie i niepełne zatrudnienie to istotne problemy i główne przyczyny ubóstwa w Addis Abebie, zwłaszcza wśród młodych (14-29 lat), którzy stanowią 44% mieszkańców miasta. Z tego powodu wiele osób w tym wieku zмага się z bezdomnością.^[106]

Poza miastami, osiedlenie się poza własną społecznością jest praktycznie niemożliwe, zwłaszcza dla młodych ludzi. Rozpoczęcie nowego życia na wsi, nie posiadając ziemi, na której mogliby się osiedlić, jest barierą nie do pokonania, zwłaszcza dla osób utrzymujących się z rolnictwa i hodowli zwierząt.^[107] Federalny podział funduszy według pochodzenia etnicznego oraz różnice językowe sprawiają, że ludność ma ograniczoną możliwość przesiedlania się pomiędzy regionami. Podział funduszy federalnych pomiędzy regionami nie sprzyja mieszanin się poszczególnych grup, konserwując etniczny skład poszczególnych prowincji. Szczególnie trudno osiedlić się innym grupom w regionach: Afar i Somali.^[108]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Pod koniec lutego 2025 r. w Etiopii zarejestrowanych było około 2 mln uchodźców wewnętrznych (wobec 4,3 mln w maju 2024 r.), z których większość została przesiedlona w wyniku konfliktów, natomiast pozostała część z powodu klęsk naturalnych. Około 2,8 mln ludzi zdołało wrócić do miejsc swojego poprzedniego zamieszkania, w tym przede wszystkim do regionu Tigrz.^[109]

Najwięcej wewnętrznych uchodźców przebywa nadal na terenie stanu Tigrz i Oromia (750 tys. w każdym z nich), a następnie na terenie stanu Amhara (166 tys.) i Afar (123

¹⁰⁵ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Etiopia.docx

¹⁰⁶ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Etiopia.docx

¹⁰⁷ Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, https://coi.euaa.europa.eu/administration/finland/PLib/825_Etiopia.docx

¹⁰⁸ DFAT ((Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Ethiopia, 11.2018, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-ethiopia.pdf>

¹⁰⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

tys.). Mniejsze ilości osób przesiedlonych, zanotowano także w stanie Środkowym, Sidama i Gambela.^[110]

W stolicy kraju Addis Abebie nie zarejestrowano osób wewnętrznie przesiedlonych.^[111] W dostępnych źródłach brak precyzyjnych informacji na temat przyczyn tego zjawiska. Jednakże jeden z raportów odnotowuje obecność dzieci pochodzenia tigrajskiego, żebrzących i sprzedających drobne produkty na ulicach stolicy, co może wskazywać na to, że osoby które samodzielnie przeniosły się do stolicy, nie są rejestrowane jako uchodźcy, ale zostają mieszkańcami nieformalnych osiedli i starają się samodzielnie utrzymać.^[112]

Według danych UNHCR, w regionie **Tigraj** do rejonów swojego poprzedniego zamieszkania wróciło już ponad 1 mln osób. Jednak nadal przebywa tam niemal 750 tys. uchodźców.^[113] Ludność wypędzona z terenów wiejskich schroniła się głównie w miastach. Podjęto działania mające na celu dobrowolny powrót części wysiedlonych rodzin.^[114] W najgorszej sytuacji znajdują się osoby przebywające w obozach dla uchodźców, które należą do najuboższego segmentu ludności. Niekiedy brakuje tam żywności, czystej wody czy lekarstw. Osoby, które utraciły cały swój majątek ruchomy stanowią ok. 70% mieszkańców obozów, a 15% posiada zniszczone domy. Osoby te są zależne wyłącznie od pomocy humanitarnej.^[115] Najbardziej zagrożone niedożywieniem są dzieci, a także kobiety, zwłaszcza ciężarne i karmiące, osoby starsze i inwalidzi wojenni. Większość osób boryka się z traumą.^{[116][117]}

W najgorszej sytuacji znalazły się kobiety, zwłaszcza te, których mężowie zginęli na wojnie. Niektóre z nich schroniły się u rodziny po tym, jak zostały przesiedlone podczas wojny, ale wiele innych jest stłoczonych w szkołach, a warunki w nich są niehigieniczne i niebezpieczne. Kobiety te częstokroć doświadczyły przemocy seksualnej podczas konfliktu: a spośród tych, które zgłosiły gwałt, około 70 procent zostało zgwałconych zbiorowo, a teraz mają trwałe urazy fizyczne i psychiczne. Zasadniczo w placówkach medycznych, mają one zapewnioną pomoc lekarską i psychologiczną, jednak w wielu miejscach punkty opieki zdrowotnej zostały zburzone

¹¹⁰ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

¹¹¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 31 August 2024, 18.08.2024, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2115164/Ethiopia Refugees and IDPs statistics August 2024.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2115164/Ethiopia%20Refugees%20and%20IDPs%20statistics%20August%202024.pdf)

¹¹² CGRS-CEDOCA (Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons), Ethiopia: De situatie van Tigrayanen in Addis Abeba, 05.09.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2115015/coi_focus_ethiopie_de_situatie_van_tigrayanen_in_addis_abeba_20240905.pdf

¹¹³ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

¹¹⁴ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 31 May 2024, 20.06.2024, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2111175/UNHCR Ethiopia Refugees and IDPs Statistics May 2024.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2111175/UNHCR%20Ethiopia%20Refugees%20and%20IDPs%20Statistics%20May%202024.pdf)

¹¹⁵ Modern Diplomacy, The Plight of Internally Displaced Persons in Tigray: A Humanitarian Crisis, 27.02.2027, <https://moderndiplomacy.eu/2025/02/27/the-plight-of-internally-displaced-persons-in-tigray-a-humanitarian-crisis/>

¹¹⁶ Modern Diplomacy, The Plight of Internally Displaced Persons in Tigray: A Humanitarian Crisis, 27.02.2027, <https://moderndiplomacy.eu/2025/02/27/the-plight-of-internally-displaced-persons-in-tigray-a-humanitarian-crisis/>

¹¹⁷ Refugee International, Scars of War and Deprivation: An Urgent Call to Reverse Tigray's Humanitarian Crisis, 29.02.2024, <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/scars-of-war-and-deprivation-an-urgent-call-to-reverse-tigrays-humanitarian-crisis/>

lub nie działa, a pracownicy służby zdrowia potrzebują transportu, aby dotrzeć do odległych miejscowości.^[118]

W prowincji **Oromia**, gdzie zarejestrowano ponad 750 tys. wewnętrznych uchodźców, skala powrotów jak do tej pory jest niewielka.^[119] Wiele osób mieszka w tymczasowych miejscach zakwaterowania. Władze planują zamknąć te obiekty i naciskają na ich mieszkańców, by wrócili do swoich domów. Ci jednak w zdecydowanej większości odmawiają, obawiając się ponownych ataków w pierwotnych miejscach zamieszkania.^[120] W ciężkiej sytuacji są osoby przesiedlone z okolic Wollega w Oromii, które schroniły się w obozie niedaleko miejscowości Haik, w stanie Amhara. W obozie panuje trudna sytuacja humanitarna i okresowo głód. Brakuje finansowania i organizacji humanitarnych, które mogłyby dostarczyć żywność potrzebującym.^[121]

Powroty na dużą skalę zarejestrowano z kolei w stanie Amhara. Tam do swoich domów powróciło ponad 1 mln. wewnętrznie przesiedlonych.^[122]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według danych UNHCR, poza granicami Etiopii znajduje się ok. 150 tys. zarejestrowanych uchodźców z Etiopii, m.in. w Sudanie, Somalii i Kenii.^[123]

PODSUMOWANIE

Etiopia jest państwem federacyjnym, gdzie poszczególne grupy etniczne administrują własnymi regionami, w których stanowią większość. Podobnie jak wiele innych krajów afrykańskich, Etiopia jest demokracją wielopartyjną o charakterze czysto fasadowym. Opozycja polityczna w praktyce pozostaje bez wpływu na politykę rządu i bez realnej możliwości dojścia do władzy.

Kara śmierci. W Etiopii orzekana jest kara śmierci za przestępstwa pospolite. W 2023 r. skazano na karę śmierci trzy osoby. Nie wykonano jednak żadnej egzekucji.

Konflikty. Etiopia nie prowadzi żadnej wojny z innym krajem, ale pozostaje narażona na liczne zbrojne konflikty wewnętrzne, działalność nielegalnych organizacji zbrojnych oraz odśrodkowe ruchy secesjonistyczne.

¹¹⁸ Refugee International, Scars of War and Deprivation: An Urgent Call to Reverse Tigray's Humanitarian Crisis, 29.02.2024, <https://www.refugeesinternational.org/reports-briefs/scars-of-war-and-deprivation-an-urgent-call-to-reverse-tigrays-humanitarian-crisis/>

¹¹⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

¹²⁰ Addis Standard, IDPs in Western Oromia suffer from lack of aid, forced returns amid volatile security, 01.11.2023, <https://addisstandard.com/in-depth-idps-in-western-oromia-suffer-from-lack-of-aid-forced-returns-amid-volatile-security/>

¹²¹ Ethiopia Observer, Displaced people sheltered in camps in the Amhara region are facing severe famine, 18.09.2024, <https://www.ethiopiaobserver.com/2024/09/18/displaced-people-sheltered-in-camps-amhara-region-face-severe-famine/>

¹²² UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Ethiopia; Refugees and Internally Displaced Persons; As of 28 February 2025, 12.03.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115072>

¹²³ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-May-24, 20.06.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2111613/RB_EHAGL_Regional_Situations_Dashboard_as_of_31_May_2024.pdf

Konflikt wewnętrzny w aktywnej fazie ma miejsce w regionie **Amhara** i obejmuje w szczególności dystrykt **West Gojam**, gdzie systematycznie dochodzi do starć bojowników i wojska na dużą skalę. W innych dystryktach także toczą się walki o mniejszym natężeniu, zwłaszcza na terenach wiejskich. Konflikt nie powoduje powszechnego zagrożenia życia dla mieszkańców prowincji, ale cywile w strefie walk, są narażeni na masowe zatrzymania, przetrzymywanie bez wyroku sądowego oraz tortury, czasem prowadzące do śmierci.

Drugim z kolei najbardziej zagrożonym konfliktem regionem jest **Oromia**, jednak w ostatnich miesiącach starcia straciły na intensywności, w związku z zawarciem porozumienia między rządem a partyzantami z Oromo Liberation Front. Ludność cywilna, mieszkająca w tym regionie, nie jest w chwili obecnej zagrożona powszechną przemocą, chociaż mogą się zdarzać nadal pojedyncze ataki, zwłaszcza na osoby z grupy etnicznej Amhara. W chwili obecnej trudno jednak przewidzieć, na ile porozumienia okażą się trwałe.

W regionie **Tigraj**, który ogarnięty był konfliktem w latach 2020-2022, nie dochodzi obecnie do aktów przemocy, skutkujących powszechnym zagrożeniem dla ludności cywilnej.

W **pozostałych regionach** kraju może dochodzić do lokalnych wybuchów przemocy międzyetnicznej, mają one jednak ograniczony i lokalny charakter.

W stolicy kraju, Addis Abebie sytuacja bezpieczeństwa jest stabilna.

Możliwość ucieczki wewnętrznej. W skali całej Etiopii, mają miejsce masowe przesiedlenia, często o charakterze czystek etnicznych.

Wsparcie uchodźcom wewnętrznym jest udzielane w ich etnicznych regionach, ale dostępność pomocy humanitarnej zależy w dużym stopniu od bieżącej sytuacji bezpieczeństwa. Dostęp do pomocy humanitarnej dla uchodźców wewnętrznych jest obecnie znacząco utrudniony w całym stanie Amhara, a w innych regionach w szczególnie trudnej sytuacji są grupy wrażliwe: dzieci, kobiety, osoby starsze, chore i niepełnosprawne, zwłaszcza przebywające w miejscach zbiorowego zakwaterowania.

Obserwuje się także powroty, jednak osoby, wypędzone z ziem obecnie przejętych przez inne grupy etniczne, mogą być pozbawione możliwości powrotu.

Możliwość relokacji w bezpieczne miejsca np. do stolicy kraju Addis Abeby istnieje, jednak nie jest tam udzielana żadna pomoc humanitarna. Można napotkać także problemy z rejestracją pobytu.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update (19 March 2025), <https://epo.acleddata.com/2025/03/20/ethiopia-situation-update-19-march-2025/#keytrends1>
2. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update, 02.04.2025, <https://epo.acleddata.com/2025/04/02/ethiopia-situation-update-2-april-2025/>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Ethiopia situation update (19 March 2025), <https://epo.acleddata.com/2025/03/20/ethiopia-situation-update-19-march-2025/#keytrends1>
4. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Etiopia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
5. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), published by ReliefWeb: EPO Weekly: 15-21.04.2023, 26.04.2023, <https://reliefweb.int/attachments/383d8110-9512-44e1-97bc-b4e4c0ae9150/EPO%20Weekly%2015-21%20April%202023%20-%20Ethiopia%20Peace%20Observatory.pdf>
6. Addis Standard, Heavy fighting in Gondar and surrounding areas results in fatalities, civilian casualties, 18.09.2024, <https://addisstandard.com/heavy-fighting-in-gondar-and-surrounding-areas-results-in-fatalities-civilian-casualties/>
7. Addis Standard, IDPs in Western Oromia suffer from lack of aid, forced returns amid volatile security, 01.11.2023, <https://addisstandard.com/in-depth-idps-in-western-oromia-suffer-from-lack-of-aid-forced-returns-amid-volatile-security/>
8. Al-Jazeera, Ethiopia armed group says it has alliance with Tigray forces, 11.08.2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/11/ethiopia-armed-group-says-it-has-alliance-with-tigray-forces>
9. Al-Jazeera, Ethiopia declares state of emergency in opposition-ruled Tigray, 04.11.2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/4/ethiopia-declares-state-of-emergency-in-opposition-tigray-region>
10. Al-Jazeera, Ethiopia on the edge as conflict breaks out in Tigray, 06.11.2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/6/ethiopia-on-the-edge-as-conflict-breaks-out-in-tigray>
11. Amnesty International, Death Sentences and Executions – 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
12. Apa News, Ethiopia lifts state of emergency in Amhara region, 07.06.2024, <https://apanews.net/ethiopia-lifts-state-of-emergency-in-amhara-region/>
13. APA News, Rebel force takes full control of major city in Ethiopia's Amhara region, 18.09.2024, <https://apanews.net/rebel-force-takes-full-control-of-major-city-in-ethiopias-amhara-region/>

14. BBC News, Country Profile, Ethiopia, 26.04.2023, <https://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13349398>
15. BBC News, Ethiopia Amhara: Air strike kills at least 26 in Finote Selam, 14.08.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-66502937?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
16. BBC News, Ethiopia bus attack: Armed men abduct dozens in Oromia region, 20.03.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cqjd1w5jnx0o>
17. BBC News, Ethiopia land violence leaves thousands homeless, 20.04.2024, <https://www.bbc.com/news/world-africa-68864478>
18. BBC News, Ethiopia plans vote to solve Tigray-Amhara territory dispute, 07.11.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-67330187?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
19. BBC News, Ethiopia's Amhara region hit by protests over move to dissolve regional forces, 10.04.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-65194146?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
20. BBC News, 'It was terrifying' - escaping Ethiopia's armed kidnappers, 10.07.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/cp38yy4p8q3o>
21. BBC News, Tigray crisis: Ethiopia orders military response after army base seized, 04.11.2020, <https://www.bbc.com/news/world-africa-54805088>
22. BBC News, Why Ethiopia's Amhara militiamen are battling the army, 16.08.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-66496137?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
23. BBC, Ethiopia election: Abiy Ahmed wins with huge majority, 11.07.2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-57791868>
24. Borkena, Ethiopia's state of emergency ends, Abiy Ahmed's gov't declines to declared it, 06.06.2024, <https://borkena.com/2024/06/06/ethiopias-state-of-emergency-ends-abiy-ahmeds-govt-declines-to-declared-it/>
25. Borkena, OLF Shane "does not have central command" to make negotiation possible, says gov't, 28.11.2022, <https://borkena.com/2022/11/28/olf-shane-ethiopian-government-negotiation/>
26. CFR (Global Conflict Tracker), Conflict in Ethiopia, 20.03.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ethiopia>
27. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook., Ethiopia, 31.03.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia/>
28. Crisis24, Ethiopia Country Report, 07.03.2024, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/ethiopia>
29. Defence 24, Uzgodniono rozejm w wojnie domowej, 02.11.2022, <https://defence24.pl/geopolityka/etiopia-uzgodniono-rozejm-w-wojnie-domowej>

30. Defence24, Etiopia: wojskowa odpowiedź w bogatym regionie kraju, 04.11.2020, <https://www.defence24.pl/etiopia-wojskowa-odpowiedz-w-bogatym-regionie-kraju-komentarz>
31. Encyklopedia PWN, Etiopia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Etiopia-Historia;4574060.html>
32. Ethiopia Insight, Is peace finally coming to Ethiopia's Oromia region?, 30.04.2023, <https://www.ethiopia-insight.com/2023/04/30/is-peace-finally-coming-to-ethiopias-romia-region/>
33. Finnish Immigration Service, Ethiopia Internal relocation to Addis Ababa; freedom of movement, internal displacement, security and socio-economic situation in Addis Ababa, situation of IDPs, ethnicity and religion [KT825], 12.07.2024, [Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.](#)
34. Global Organized Crime Index, Ethiopia, <https://ocindex.net/country/ethiopia>
35. HRW (Human Rlghts Watch), Ethiopia: Civilians in Western Oromia Left Unprotected, 31.08.2022, <http://www.bbc.com/news/world-africa-68864478>; <https://www.hrw.org/news/2022/08/31/ethiopia-civilians-western-romia-left-unprotected>
36. ICG (International Crisis Group), Ethiopia's Ominous New War in Amhara, 16.11.2023, https://www.ecoi.net/en/file/local/2100864/b194-ethiopia-new-war-amhara_0.pdf
37. IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), DREF Operational Update, Ethiopia_Civil unrest, 09.2023, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-civil-unrest-dref-operational-update-mdret031>
38. Portal internetowy apnews.com, Ethiopian PM announces airstrikes in country's Tigray region, 06.11.2020, <https://apnews.com/article/abiy-ahmed-ethiopia-airstrikes-tigray-7a392abc35ea28ecc6566dece1264733>
39. Pritzker Legal Research Center, Ethiopia Legal System, <https://library.law.northwestern.edu/cihrethiopia/nationallaw>
40. Reliefweb, EPO November 2023 Monthly: An evolving conflict environment in Oromia, 12.2023, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/epo-november-2023-monthly-evolving-conflict-environment-romia>
41. Reuters, Ethiopia extends state of emergency in Amhara, 02.02.2024, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-extends-state-emergency-amhara-2024-02-02/>
42. Reuters, Ethiopia sends army into Tigray region, heavy fighting reported, 04.11.2020, <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-conflict-idUSKBN27K0ZS>
43. The New Humanitarian, Tigray's long road to recovery, 20.04.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/04/20/tigrays-long-road-recovery>
44. TNH (The New Humanitarian), Aid workers risk death and kidnap in Ethiopia's troubled Amhara region, 19.09.2024,

<https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2024/09/19/aid-workers-risk-death-kidnap-ethiopia-troubled-amhara-region-fano>

45. UK FCO, (UK Foreign Commonwealth Office), Foreign Travel Advice, Ethiopia, 11.07.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia>
46. UN OCHA (the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Aid workers risk death and kidnap in Ethiopia's troubled Amhara region, 19.09.2024, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2024/09/19/aid-workers-risk-death-kidnap-ethiopia-troubled-amhara-region-fano>
47. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Ethiopia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107690.html>
48. USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2022 - Chapter 1 - Ethiopia, 30.11.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2101557.html>
49. Wikipedia, Subdivisions of Ethiopia, 08.09.2020, (np. CC BY-SA 4.0), https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_Ethiopia